

در کنار بهترین هنرمندان معاصر

By the side of the best contemporary artists

چهره‌هایی از فانتک و هنر معاصر ایران

عکس‌های حمیدرضا فرامرزی

مقدمه: آیدین آغداشلو، ابراهیم حقیقی

فرامرزی، حمیدرضا، ۱۳۵۵ -
در کنار برترین هنرمندان معاصر: چهره‌هایی از فرهنگ و هنر معاصر ایران / عکس‌های
حمیدرضا فرامرزی؛ مقدمه‌نویس آیدین آغداشلو، ابراهیم حقیقی.
تهران: چتر فیروزه، ۱۳۹۸.

ISBN: 978-622-99835-6-0

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

مشاهده‌ها -- ایران -- عکس‌ها

ایران -- سرگذشتنامه -- عکس‌ها

حقیقی، ابراهیم، ۱۳۳۸ - مقدمه‌نویس

آغداشلو، آیدین، ۱۳۱۹، مقدمه‌نویس

۹۲۰/۰۵۵

CT ۱۸۸۴/۵

۱۳۹۸

۵۶۷۶۷۴۸

کتابخانه ملی ایران

در کنار برترین هنرمندان معاصر

چهره‌هایی از فرهنگ و هنر معاصر ایران

عکس‌های حمیدرضا فرامرزی

مقدمه: آیدین آغداشلو، ابراهیم حقیقی

طراحی جلد: مهشاد حیدری

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

قیمت: ۷۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۸۳۵-۶-۰

حق چاپ و نشر محفوظ است.

خیابان شریعتی، پایین‌تر از خیابان ملک، کوچه شکوری، پ ۹، واحد ۱۸

Email: chatrefirooze@gmail.com

تلفن: ۷۷۶۳۹۶۴۳

مرکز بخش: ۶۶۴۰۴۵۳۲

حمیدرضا فرامرزی عکاس حرفه‌ای باهوشی است که این ویژگی، این روزها یک‌جا جمع نمی‌شوند. مجموعه‌ی عکس‌هایش، از آدم‌هایی است که در طبقه‌بندی حافظه‌اش جایی وسوسه‌کننده داشته‌اند، که با سراغ کردن و یافتن تک‌تکشان، و همه‌ی منت‌کشی‌ها و وقت گذاشتن‌ها، توانسته ثبتشان کند، و خوب و درست ثبتشان کند.

عکس‌ها حاصل هر دو قابلیت عکاسند: فقط عکس‌های خبری و لحظه‌ای نیستند، و فقط عکس‌های تنظیم‌شده و نوربندی‌شده با صحنه‌آرایی دقیق و قرارگیری جدی و رسمی شخصیت‌ها هم نیستند. او توانسته با تنظیم و ترتیب دلخواهش، «آن» و «لحظه» را با «صحنه‌آرایی» و «ترکیب‌بندی» همراه کند. در نمونه‌هایی که دیدم، اغلب دو عکس از یک شخصیت کنار هم آمده بودند. انگار یک عکس همه‌ی حرف را نمی‌توانست در خود جا دهد و انگار «تأکید خاطره»، با اشاره به آن نقاشی سالوادور دالی، تنها با چنین کاربردی ممکن می‌شد و عکاس می‌خواست لحظه را دو بار تعریف کند، یا بخواهد «سفت شدن» مدل‌هایش را به هر حالی و صورتی بگذارد تا در زمان مناسب، آدمی که جلوی دوربین نشسته است و می‌خواهد بهتر از چیزی که گمان می‌کند معمولاً هست جلوه کند، نرم شود و طبیعت همیشگی‌اش را دوباره بیابد.

حمیدرضا فرامرزی عکاس حرفه‌ای باهوشی است، که همان اول گفتم: بخش حرفه‌ایش شل‌خنگی ندارد و حرفه‌ای بودنش سرپوشی نیست برای گریز از جستجو و خلاقیت و یافتن لحظه‌هایی که تنها با یک جلسه، یا در یک دوره و یا در یک عمر ظاهر می‌شوند و وقتی که سپری شدند، دوباره نمی‌بینی و نمی‌یابیشان. در بسیاری از عکس‌های این مجموعه تجمع صحنه‌آرایی و صید لحظه‌ی گذرا، به حس و حاصلی رسیده است که جای تماشا و درنگ دارد.

آیدین آغداشلو

۱۳۸۷

عکس‌های حمیدرضا فرامرزی را ۶ یا ۷ سال است که می‌شناسم. هنگامی که قرار گذاشت از من عکس بگیرد، تعدادی را نشانم داد. از همان سال‌ها قصد داشت کتابی از چهره‌های نامداران تهیه و چاپ کند. بعدها تعداد بیشتری را در نمایشگاه‌های او دیدم. پشتکار دارد. هر سال به مجموعه‌اش می‌افزاید. در عکس‌های اخیرترش پخته‌تر شده. طبیعی است که این‌طور باشد. قبل از او مهرداد اسکونی را دیدم، که همچنان پرشور و تاب عکس‌هایی جمع کرد و موفق شد که چاپ کند.

ناگزیر خاطره‌ای را از سال ۷۲ نقل کنم، که به قبل از همه‌ی این آشنایی‌ها بازمی‌گردد.

هنگامی که زنده‌یاد کریم امامی مرا به خانم مریم زندی و آقای حسین خانی (ناشر) معرفی کرد تا طراحی و صفحه‌آرایی اولین کتاب چهره‌های ادبیات ایران را انجام دهم، مجموعه‌ای که ۱۰ سال از شروع اولین عکس‌برداری و سامان‌گیری‌ش گذشته بود. طبیعی است که شوق دیدن آن همه عکس از چهره‌ها و انرژی نهفته در آن‌ها که آشکار بود، مرا به کار واداشت. و این مجموعه رفت که تا امروز به چندین جلد برسد و آن‌ها که هنوز آماده نشده‌اند.

قصدم از بازگو کردن این خاطره، یادآوری شیوه یا گونه‌ای است که بسیار قبل تر آغاز شد، بر سرش جنگ‌ها شد، راه‌ها کوبیده شد و ترس سوژه‌ها را از مدل شدن زدود. منظور از این شیوه یا این گونه، حضور عکاس است در محل کار یا زندگی هنرمند، یا ادیب، یا شاعر و سعی در ثبت لحظه‌ای از حالتی از او، که او را بشناساند. در عکس بشناساند. در عکس‌های از او بنمایاند که بعدها دیگران او را به یاد بیاورند و آن عکس را نیز. بسیاری عکس‌ها در تاریخ عکاسی چهره در جهان داریم، که این‌گونه شناسنامه‌ی سوژه و عکاس شده‌اند. و بسیاری نیز در ایران داریم. این توفیق نصیب حمیدرضا فرامرزی هم خواهد شد، اگر همچنان پابرجا، امیدوار و سخت‌نوش عکاسی کند. اگرچه جیب‌های کم‌مایه روند صعود را کند می‌کنند، دل بیدار اما، چراغ راه است تا همیشه. به آقای فرامرزی گفتم حضور دو عکس از یک شخصیت در کنار هم با تشابه بسیار، یکدیگر را ضعیف می‌کنند. حتماً یکی از آن‌ها بهتر از دیگریست. چه به لحاظ فرم، یا از نظر نزدیک‌تر شدن به شخصیت سوژه. در هر دو بسیاری از اشخاصی که دیگر موفق به عکاسی از آن‌ها نخواهد شد، به هزار دلیل معمول و یک دلیل قطعی، که دیگر آن‌ها نیستند، این کار عملی نبود. اما اگر عکاس از روز اول آگاه بود، دست به عکس‌برداری در نوبت‌های متفاوت و یا انتخاب فضاها یا دیگر می‌زد، تا این نقیصه را جبران کند.

ورق زدن یک کتاب تصویری، همچنان سینما ما را دچار روایت زمان‌مندی می‌کند. اولاً آغاز و میان و انتها مهم می‌شود و سپس دیدن دو عکس ممکن در کنار هم، روایت بصری خود را می‌یابند و اثری می‌گذارند که با حضور تنها یک عکس، متفاوت است. عکس‌های منوچهر آشتی، آیدین آغداشلو، بهرام بیضایی، محمود جواد یور، رضا سید حسینی، نورالدین زرین‌کلک و حمید سمندریان از این‌گونه‌اند. به تقطیع دو پلان می‌ماند، در سینما. حتی اگر از یک کلوزآپ (اندازه‌ی درشت) به نمایش لاتگ‌شات (نگاه از دور) بپردازیم، می‌توانست در دومی اطلاعات دیگری داشته باشیم که در اولی نیست، و گرنه پلان زائدی ارائه کرده‌ایم. ایجاز، ترکیب، نقطه‌ی رؤیت، نور، فاصله‌ی ثانویه، اندازه‌ی گشادگی عدسی هم، اگر درست انتخاب شده باشند، در یک لحظه‌ی ناب و خاص، بروز حسی در حالتی از چهره، ثبت لحظه‌ای را سبب می‌شود که نگارگری عکس را ضمانت می‌کند.

می‌بینید که غیر از لحظه‌ای که به سوژه مرتبط است، بقیه از دانش و تجربه‌ی عکاس برمی‌آید. آن‌گونه است که دانش از راه تجربه‌ی فراوان، به دانایی‌ای مبدل می‌شود که خود آگاه و ناخود آگاه عکاس یک پارچه و بی‌تفکر، در لحظه دست به کار می‌شود، تا فقط انگشت سبابه‌ی دست، دکمه‌ی دوربین را بفشارد و ...

ابراهیم حقیقی

آذر ۱۳۸۷

فهرست چهره‌ها به ترتیب حروف الفبا

۱۱۰-۱۱۱	سید علی صالحی	۶۰-۶۱	ابراهیم حقیقی	۱۴-۱۵	منوچهر آتشی
۱۱۲-۱۱۳	داریوش صفوت	۶۲-۶۳	جلال خالقی مطلق	۱۶-۱۷	قمر آریان
۱۱۴-۱۱۵	علی اکبر صنعتی	۶۴-۶۵	همایون خرم	۱۸-۱۹	آیدین آغداشلو
۱۱۶-۱۱۷	ژازه طباطبایی	۶۶-۶۷	بهاء الدین خرمشاهی	۲۰-۲۱	منوچهر احترامی
۱۱۸-۱۱۹	زید الله طلوعی	۶۸-۶۹	کامبیز درم‌بخش	۲۲-۲۳	احمد اسفندیاری
۱۲۰-۱۲۱	جواد علیزاده	۷۰-۷۱	ایران درودی	۲۴-۲۵	مهین اسکویی
۱۲۲-۱۲۳	فخرالدین فخرالدینی	۷۲-۷۳	علی اشرف درویشیان	۲۶-۲۷	محمد علی اسلامی ندوشن
۱۲۴-۱۲۵	فرهاد فخرالدینی	۷۴-۷۵	جعف دریابندری	۲۸-۲۹	ایرج افشار
۱۲۶-۱۲۷	عزت الله فولادوند	۷۶-۷۷	محمد دولت آبادی	۳۰-۳۱	غلامحسین امیرخانی
۱۲۸-۱۲۹	کامران کاتوزیان	۷۸-۷۹	علی دهیان	۳۲-۳۳	عزت الله انتظامی
۱۳۰-۱۳۱	نصرالله کسرائیان	۸۰-۸۱	حسن دهاری	۳۴-۳۵	حسن انوری
۱۳۲-۱۳۳	مسعود کیمیایی	۸۲-۸۳	جلال ذو فنور	۳۶-۳۷	محمد ابراهیم باستانی پاریزی
۱۳۴-۱۳۵	جواد مجابی	۸۴-۸۵	اکبر رادی	۳۸-۳۹	رخشان بنی اعتماد
۱۳۶-۱۳۷	محمد محمد علی	۸۶-۸۷	مصطفی رحماندوست	۴۰-۴۱	سیمین بهبهانی
۱۳۸-۱۳۹	هوشنگ مرادی کرمانی	۸۸-۸۹	علی رفیعی	۴۲-۴۳	بهرام بیضایی
۱۴۰-۱۴۱	پرویز مشکاتیان	۹۰-۹۱	منیر وروانی پور	۴۴-۴۵	علی تجویدی
۱۴۲-۱۴۳	مظاهر مصفا	۹۲-۹۳	نورالدین زرین کلک	۴۶-۴۷	بیژن ترقی
۱۴۴-۱۴۵	مرتضی ممیز	۹۴-۹۵	مریم زندی	۴۸-۴۹	صدیق تعریف
۱۴۶-۱۴۷	محمد موسوی	۹۶-۹۷	محمد علی سیانلو	۵۰-۵۱	پرویز تناولی
۱۴۸-۱۴۹	جمال میرصادقی	۹۸-۹۹	جلال ستاری	۵۲-۵۳	محمود جواد پور
۱۵۰-۱۵۱	شهرام ناظری	۱۰۰-۱۰۱	حمید سمندریان	۵۴-۵۵	عباس جوانمرد
۱۵۲-۱۵۳	غلامحسین نامی	۱۰۲-۱۰۳	رضا سید حسینی	۵۶-۵۷	منصوره حسینی
۱۵۴-۱۵۵	حسن ناهید	۱۰۴-۱۰۵	محمد شمس لنگرودی	۵۸-۵۹	محمد حقوقی
۱۵۶-۱۵۷	پرویز ورجاوند	۱۰۶-۱۰۷	علی اکبر صادقی		
۱۵۸-۱۵۹	ابراهیم یونسی	۱۰۸-۱۰۹	قطب الدین صادقی		